

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Rudolfa Čirča a JUDr. Petra Priehodu v právnej veci žalobcu **Bratislavského samosprávneho kraja**, Trnavská č. 8/A, Bratislava, proti žalovaným **1/ Slovenskej republiky – Špeciálnej základnej škole s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským**, N., B. a **2/ Slovenskej republiky – Krajskému školskému úradu v Bratislave**, Teplická č. 4, **o určenie neplatnosti časti zmluvy o prevode správy nehnuteľného majetku, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 13 C 110/2003, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2005 sp.zn. 3 Co 246/04, 3 Co 62/05 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2005 sp.zn. 3 Co 246/04, 3 Co 62/05 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava II uznesením z 25. mája 2004 č.k. 13 C 110/03-138 vyhovel návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia a žalovaným 1/, 2/ zakázal nakladať s hnutel'nosťami, t.j. prevádzat' správy alebo vlastníctvo k nehnuteľnostiam označených vo výroku tohto uznesenia na akúkoľvek právnickú alebo fyzickú osobu. Zároveň žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť znášať nájom v prospech nájomcu – Obchodnej akadémie so sídlom N., B., vyplývajúci zo zmluvy o nájme nebytových priestorov z 1. januára 2003. Takto rozhodol

(§ 102 O.s.p.) keď mal za preukázané, že žalobca osvedčil danosť a naliehavosť situácie, ktorá vyžaduje dočasnú úpravu pomerov a dostatočne preukázal jej potrebu.

Uznesením z 25. mája 2004 č.k. 13 C 110/03-135, ktoré predchádzalo rozhodnutiu o nariadení predbežného opatrenia pripustil do konania ako žalovaného 2/ Slovenskú republiku – Krajský školský úrad v Bratislave, Staromestská č. 6. Mal za to, že účasť žalovaného nie je závislá od samotného žalovaného, ale od žalobcu a preto návrhu žalobcu, ktorý podaním z 2. februára 2004 požiadal o pripustenie žalovaného 2/ Slovenskej republiky – Krajského školského úradu v Bratislave, Staromestská č. 6 vyhovel.

Na odvolanie žalovaných 1/, 2/ Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. januára 2005 sp.zn. 3 Co 246/04, 3 Co 62/05 uznesenie súdu prvého stupňa o nariadení predbežného opatrenia potvrdil. Mal za nesporné, že súčasťou školského areálu na N., v B., kat.úz. R. je päť školských pavilónov a sídlia tam dve školské zariadenia a to žalovaný 1/ (od svojho zriadenia od 1. septembra 1978) a od 15. júla 1996 i Obchodná akadémia na základe zmluvy o výpožičke. Dohodnutý rozsah užívania z 25. septembra 1997 po zmene správy majetku štátu potvrdil i Krajský úrad v Bratislave. Tiež mal na nesporné, že pred uplynutím zmluvy o výpožičke požiadala Obchodná akadémia Krajský úrad v Bratislave o prevod správy majetku štátu. Dňa 15. októbra 2001 vydal Krajský úrad v Bratislave rozhodnutie o prebytočnosti majetku v správe Krajského úradu v Bratislave, ktorým za prebytočný majetok označil pavilóny A. školského areálu a v ten istý deň uzavrel zmluvu o prevode majetku štátu so Špeciálnou základnou školou s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským, ktorou jej uvedené pavilóny zveril do správy. Platnosť zmluvy o prevode správy, resp. jej časť napáda žalobca (zriadovateľ Obchodnej akadémie) v konaní vo veci samej a zároveň domáha sa určenia vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam. Existujúci rozpor nie je podľa názoru odvolacieho súdu možné riešiť inak ako rozhodnutím súdu. Vzhľadom na uvedené s poukazom na § 219 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Odvolací súd odvolanie žalovaného 2/ proti uzneseniu súdu prvého stupňa o pripustení ďalšieho účastníka do konania z 25. mája 2004 č.k. 13 C 110/03-135 a proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia odmietol podľa § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. keď dospel k záveru, že bolo podané oneskorene. Pri posudzovaní včasnosti podaného odvolania vychádzal z obsahu spisu, z ktorého zistil, že zásielka po neúspešnom pokuse o doručenie

2. júna 2004 a pokuse o opakované doručenie 3. júna 2004 bola žalovanému 2/ uložená na pošte 3. júna 2004. Účinky platného doručenia nastali 6. júna 2004 (§ 57 ods. 2 O.s.p.) bez ohľadu na to, že žalovaný 2/ si zásielku prevzal 7. júna 2004. Lehota na podanie odvolania začala žalovanému 2/ plynúť 7. júna 2004 (§ 57 ods. 1 O.s.p.) a koniec odvolacej lehoty stanovený v § 204 ods. 1 O.s.p. pripadol na 21. júna 2004 (pondelok). Žalovaný 2/ odvolanie podal 22. júna 2004 osobne do podateľne súdu prvého stupňa, teda oneskorene.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/, 2/. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z ust. § 237 písm.a/ O.s.p., t.j. že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov. Poukázali na to, že žalobca sa domáha formou súdneho rozhodnutia o nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnému majetku štátu. Mali za to, že podľa ustanovenia § 3 ods. 6 zák.č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v platnom znení rozhodnutia o prebytočnosti majetku štátu nie sú preskúmateľné súdom. V tejto súvislosti uviedli, že Krajský úrad v Bratislave v zmysle § 3 ods. 4 citovaného zákona ako príslušný orgán rozhodol o prebytočnosti majetku štátu v správe tohto úradu 15. októbra 2001 v rozsahu zapísanom na liste vlastníctva č. X s tým, že predmetný nehnuteľný majetok štátu bude na základe bezodplatného prevodu slúžiť žalovanému 1/ v rámci predmetu jeho činnosti alebo v súvislosti s ním. V súlade s týmto rozhodnutím uzavrel so žalovaným 1/ zmluvu o prevode správy nehnuteľného majetku štátu z 15. januára 2001. Ministerstvo financií rozhodnutím z 20. júna 2002 udelilo súhlas so zmluvou o prevode správy nehnuteľného majetku štátu z 15. januára 2001, čím nadobudla zmluva o prevode správy nehnuteľného majetku štátu z 15. októbra 2001 právotvorné účinky, ktoré musí každý štátny orgán rešpektovať. Následne bol predmetný nehnuteľný majetok štátu zapísaný v prospech žalovaného 1/ v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X. Mali preto za to, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je v rozpore so zák.č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu, podľa ktorého práve správca a zriaďovateľ disponujú oprávnením nakladať s prebytočným majetkom štátu v rozsahu stanovenom citovaným zákonom, pričom tieto rozhodnutia sú nepreskúmateľné súdom. Žiadali preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobca sa na dovolanie žalovaných 1/, 2/ písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či ich opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Pri skúmaní prípustnosti dovolania v prejednávanej veci vychádzal dovolací súd z toho, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti uzneseniu je prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 2 O.s.p.) ak a/ odvolací súd v ňom vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide po právnej stránke o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo ak c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky žiadneho z uznesení vyššie uvedených a preto dovolanie proti nemu prípustné nie je.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku a uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolatelia prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 237 písm.a/ O.s.p.

O vadu podľa § 237 písm.a/ O.s.p. ide vtedy, ak sa rozhodlo o veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu.

Právomoc občianskoprávných súdov je upravená v § 7 ods. 1 O.s.p. tak, že v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. V citovanom ustanovení zákon upravuje všeobecnú právomoc súdov na prejednanie súkromnoprávných sporov, ako aj nesporových vecí, ktoré spravidla vyplývajú z noriem súkromného práva. Riešenie základných otázok o súdnej právomoci v civilnom procese sú dôležité aj pre posúdenie právomoci súdu v súvislosti s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. Za predpokladu, že súd koná o veci, v ktorej je daná právomoc civilného súdu a ak v rámci takéhoto konania je podaný návrh na nariadenie predbežného opatrenia (§ 102 O.s.p.), potom neprichádza do úvahy postup súdu, ktorý by bol podmienený nedostatkom právomoci na rozhodovanie o návrhu na predbežné opatrenie. Nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní (žalobca napáda platnosť zmluvy, resp. jej časť o prevode správy označených nehnuteľností a zároveň sa domáha určenia vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam) má charakter právneho vzťahu upraveného v ustanovení § 7 ods. 1 O.s.p., o ktorom koná a rozhoduje súd, teda právomoc súdu v danej veci je daná. Vzhľadom na uvedené podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm.a/ O.s.p. nebola zistená.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť upravenú v § 241 ods. 2 O.s.p. dovolací súd sa zaoberal, či napadnuté rozhodnutie netrpí inou vadou uvedenou v § 237 O.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie, voči ktorému dovolanie smeruje bolo vydané v konaní postihnutom vadou uvedenou v § 237 písm.f/ O.s.p.

Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Takýmto procesným právom účastníka je i to, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa, s ktorým

nesúhlasí, bolo na základe jeho odvolania preskúmané odvolacím súdom. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o odmietnutí odvolania z dôvodu jeho oneskorenosti, ak záver súdu o otázke včasnosti podaného odvolania nie je správny.

Z obsahu spisu sa podáva, že záver odvolacieho súdu o oneskorenom podaní odvolania žalovaným 2/ nemožno považovať za správny, nakoľko uznesenia súdu prvého stupňa z 25. mája 2004 č.k. 13 C 110/03-135 a 13 C 110/03-138 boli žalovanému 2/ zasielané na adresu Staromestská č. 6, Bratislava, kde v čase doručovania už sídlo nemal. Doručovacia pošta zásielku preposlala na správnu adresu, t.j. na Teplickú č. 4, Bratislava. Z doručenky založenej v spise (č.l. 136) možno vyvodiť, že splnomocnenec na preberanie zásielok (§ 48 ods. 1 O.s.p.) pre žalovaného 2/ túto prevzal 7. júna 2004 a pokiaľ žalovaný 2/ podal odvolanie 22. júna 2004 bolo toto podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.). Preto keď odvolací súd odvolanie žalovaného 2/ odmietol ako oneskorene podané bez toho, aby boli splnené podmienky pre takéto rozhodnutie, odňal týmto rozhodnutím žalovaného 2/ možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Z obsahu žaloby podanej na Okresnom súde Bratislava II 30. júla 2003 nepochybne vyplýva, že žalovaný bol označený spôsobom Slovenská republika – Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským, N., B.. Uznesením z 25. mája 2004 č.k. 13 C 110/03-135 súd prvého stupňa pripustil, aby do konania pristúpil ako žalovaný 2/ Slovenská republika – Krajský školský úrad v Bratislave, Staromestská č. 6.

Podľa § 79 ods. 1 vety prvej a šiestej O.s.p. konanie sa začína na návrh. Ak je účastníkom štát, návrh musí obsahovať označenie štátu a označenie príslušného štátneho orgánu, ktorý bude za štát konať.

Podľa § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby.

Podľa § 21 Občianskeho zákonníka pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou.

Podľa § 21 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 30. júna 2007 za štát pred súdom koná pracovník toho štátneho orgánu, ktorého sa vec týka, alebo poverený pracovník iného štátneho orgánu.

Z vyššie citovaných ustanovení jednoznačne vyplýva, že účastníkmi občianskeho súdneho konania môžu byť okrem fyzických osôb aj právnické osoby a štát. Spôsobilosť mať práva a povinnosti Občiansky zákonník priznáva fyzickým aj právnickým osobám, pričom zároveň výslovne ustanovuje, že i štát vystupujúci v občianskoprávných vzťahoch je právnickou osobou.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca za účastníka konania označil Slovenskú republiku. Napriek tomu, že žaloba voči takému subjektu už smerovala, procesným úkonom súdu (uznesenie z 25. mája 2004 č.k. 13 C 110/03-135) sa štát stal opätovne žalovaným (ako žalovaný 2/). Za predpokladu, že súdy mali za to, že účastníkom konania je štát (Slovenská republika) nevenovali žiadnu pozornosť požiadavke doplniť označenie štátu aj označením štátneho orgánu majúceho za štát konať, nakoľko základná škola, prípadne školský úrad bezpochyby takýmto orgánom nie sú.

Keďže súd prvého stupňa vzhľadom na vyššie uvedené nevyvodil náležité procesné dôsledky (nevyzval žalobcu na odstránenie vady žaloby a rozhodol o pripustení do konania označeného žalovaného 2/) a odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa trpiace označenými procesnými vadami potvrdil, odňal žalovanému štátu možnosť pred súdom konať.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu v zmysle ods. 2 vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. januára 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :